

(Statsråd Restad)

med den rammen vi nå har fått gjennom lov om foretakspensjon.

Komiteen har gitt sin tilslutning til forslaget om å videreføre dagens regler med hensyn til opptjeningstid og aldersgrense. Videre er jeg tilfreds med at Regjeringens siktemål om at flest mulig skal omfattes av ordningen, oppnås gjennom nye regler om medlemskap i ordningen fra første dag, lavere aldersgrense for rett til medlemskap og lempeligere regler for deltidsansatte og sesongarbeidere. At komiteen ønsker ikrafttredelsen av de tre sistnevnte reglene utsatt i forhold til Regjeringens forslag, tar jeg til etterretning. Ut fra den begrunnelsen som er gitt i innstillingen, står dette ikke i strid med de hensyn som Regjeringen har lagt vekt på ved utarbeidelsen av overgangsreglene til loven.

Med den nye loven fastsettes også det lineære prinsipp for opptjening av pensjon. Dette vil sikre samsvar mellom opptjente rettigheter og opptjent pensjon. Prinsippet vil også gjøre det lettere for den enkelte å få oversikt over opptjente rettigheter, samtidig som pensjonskostnadene blir synliggjort som en del av den samlede godtgjørelsen i arbeidsforholdet.

Gjennom det lineære prinsippet styrkes også eldre arbeidstakerses stilling på arbeidsmarkedet når det ikke lenger vil være mulig å skyve kostnadene ved pensjonsforpliktelsene foran seg, slik tilfellet er i dag. Videre er det gledelig at komiteen har bifalt Regjeringens forslag til regler om opptjening av pensjon for de som fortsetter i arbeidslivet etter pensjonsalderen på 67 år. Dette vil kunne bidra til å snu tendensen i retning av en stadig lavere faktisk pensjonsalder. For de som går av med pensjon, vil loven innebære en forbedring ved at disse vil være sikret at pensjon under utbetaling skal oppreguleres gjennom reglene om pensjonistenes overskuddsfond. Dette vil sikre at pensjonene ikke mister sin verdi over tid som følge av inflasjon.

Jeg registrerer med skuffelse og forundring at flertallet i komiteen går imot Regjeringens forslag om at ytelsene skal være livslange. Særlig gjelder dette i forhold til Arbeiderpartiet, som under behandlingen av velferdsmeldingen gikk inn for et slikt krav. Flertallets standpunkt vil særlig ramme kvinner. Bortfallet av inntekt vil være livet ut, og utbetalingene fra foretakspensjonen skal komme i tillegg til ytelsene fra folketrygden. Behovet for pensjon avtar ikke med årene, og en livslang ytelse ville gitt den enkelte bedre økonomiske muligheter til å påvirke sin situasjon som eldre pensjonist.

Jeg merker meg at flertallet benytter kostnadene som sitt bærende argument. Dette mener jeg er galt. Den enkelte bedrift må selv bestemme hvilken utgift den vil ha til pensjonsordning for de ansatte. Deretter må ordningens innhold tilpasses dette kostnadsnivået. Det betyr at for en gitt kostnad vil valget i dette tilfellet stå mellom en gitt ytelse over ti år eller en noe lavere livsvarig ytelse.

Ytelser begrenset til ti år betyr at når folk er 77 år, får de et kraftig inntektsfall. De har inntil da tilpasset seg en gitt inntektssituasjon, som så plutselig reduseres. Dette skjer i en livsfase hvor behovet for støtte, legehjelp osv.

øker. Derved vil deres reduserte inntektssituasjon i neste omgang medføre personlige problemer og økt press på sosialstønad og mot trygdesystemet.

Dagens regelverk er svært mangelfullt med hensyn til regler om pensjonsordninger i konsernforhold og håndteringen av ordningene i tilknytning til ulike former for selskapsendringer. Jeg har merket meg at komiteen ikke har hatt innvendinger til de foreslåtte reglene. Med de nye reglene vil vi få et tidsmessig regelverk som er tilpasset dagens virkelighet, og som kan ivareta næringslivets behov for omstilling, samtidig som arbeidstakernes opptjente rettigheter sikres.

Den nye loven innebærer endringer på en rekke punkter. Dette er det tatt hensyn til gjennom overgangsregler som skal lette tilpasningen til det nye regelverket. De foreslåtte reglene har også vært kjent gjennom lang tid. Med ikrafttredelse 1. januar 2001 samt en generell tilpassningsperiode på to år og enkelte spesielle overgangsregler på opptil ti år bør dette ikke skape problemer. I denne forbindelse vil jeg også peke på at loven i stor grad legger opp til fleksible løsninger for å ivareta hensynet til at den skal gjelde for alle typer skattepliktige foretak. Dette vil gjøre det mulig å tilpasse ordningen og kostnadene forbundet med denne til det enkelte foretakets behov og økonomi.

Med det sterke behovet for revisjon av det gjeldende regelverket og de klare forbedringene som ligger i den nye loven, er jeg glad for at komiteens flertall støtter Regjeringens forslag om ikke å åpne for såkalt lukking. Dette ville i realiteten ha utsatt lovens ikrafttredelse i forhold til eksisterende ordninger med mange år, samtidig som en ville fått ulempene og kostnadene ved å måtte håndtere to regelsett på samme område i lang tid.

Avslutningsvis viser jeg til at en samlet komite foreslår en endring i skatteloven som vil gi fradragrett for tilskudd til pensjonsordning i såkalte fristilte kommunale og statlige virksomheter. For ordens skyld minner jeg om at det for foretak som opprettholder sin tilknytning til Statens Pensjonskasse, allerede foreligger hjemmel i skatteloven for slik fradragrett. Statens Pensjonskasse tilbyr såkalte bruttoordninger og er heller ikke forsikringsteknisk oppbygd, slik lov om foretakspensjon forutsetter. Jeg legger til grunn at komiteen ikke her har ment at slike foretak skal gis fradragrett dersom ordningen tegnes i et privat forsikringsselskap uten å oppfylle vilkårene i lov om foretakspensjon. Når komiteen henviser til at det i praksis er gitt fradrag for fristilte kommunale foretak, forstår jeg dette som en henvisning til dispensasjonspraksis med hjemmel i någjeldende forskrift. Dispensasjon har vært gitt i forbindelse med utskilling av en del av den kommunale forvaltningen til egne rettssubjekter. Ved slike dispensasjoner er det i praksis stilt vilkår om en offentlig eierandel på minimum 98 pst.

Helt til slutt vil jeg gi ros til saksordføreren og finanskomiteen for at den viktige og relativt kompliserte saken om foretakspensjon er blitt ferdigbehandlet i tråd med framdriftsplanen. Det letter arbeidet med ferdigstilling av saken om innskuddspensjon, slik at den vil bli framlagt for Stortinget i april, som forutsatt.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Hill-Marta Solberg (A): Jeg må først få lov å si at jeg i denne debatten har sittet og undret meg litt over hvordan jeg skal tolke det forholdet at finansministeren i dag sitter på en annen stol enn det vi har vent oss til her i Stortinget. Om det skal være et signal om at han tar avstand i forhold til sin taburett, vet jeg ikke, men det er i hvert fall et faktum at han har flyttet seg til en annen sving i dag.

Det var egentlig et annet forhold jeg hadde lyst til å bruke replikken til. Jeg vil igjen peke på at regjeringen Bondevik og statsråd Restad så langt har ført et slags korstog mot AFP-ordningen, som så langt har vært mislykket. Det har virkelig forundret oss. Etter min oppfatning bør finansminister Restad når han går herfra i dag etter denne debatten, være fornøyd og takknemlig for at Stortinget faktisk har ryddet opp i det forslaget som han har forelagt Stortinget. Det hadde vært meget lite ønskelig, vil jeg tro, for finansminister Restad og for Regjeringen å ha en stor konflikt med fagbevegelsen om AFP, rett i forkant av det lønnsoppgjøret som står foran oss, et lønnsoppgjør som finansministeren selv gjentatte ganger har karakterisert som helt avgjørende for utviklingen i vår økonomi framover.

Mitt spørsmål til finansminister Restad er følgende: Er Restad enig i at forhold som er kommet i stand gjennom avtaler i arbeidslivet, bare bør endres etter nye forhandlinger mellom partene? Er finansminister Restad enig i det prinsippet? Og kan vi regne med at det vil være det prinsippet som regjeringen Bondevik legger til grunn i fortsettelsen?

Statsråd Gudmund Restad: Jeg kan kanskje først bidra til å oppklare denne forvirringen om stolplasseringen. Det er ikke slik at jeg har en likegyldig holdning til plassering på stoler, og jeg vil gjerne beholde den stolen jeg har i Regjeringen så lenge som mulig. Stolplasseringen har den ganske enkle forklaringen at jeg har rykket en plass opp i regjeringshierarkiet i og med at fiskeriminister Peter Angelsen nylig sluttet – han rangerte foran finansministeren i alder. Så har jeg etter at han gikk av og ble erstattet med Lars Peder Brekk, rykket opp en plass, og jeg måtte da flytte fra den ene siden av salen til den andre. Da håper jeg at den forvirringen i hvert fall ikke plager salen lenger.

Så sier Hill-Marta Solberg at statsministeren og finansministeren har drevet korstog mot AFP. Det synes jeg er en urimelig beskyldning. Det vi gjorde i nasjonalbudsjettet, var å gjengi en del av førtidspensjoneringsutvalgets innstilling, altså Olsen-utvalgets innstilling. Vi hadde en del synspunkter i den forbindelse som vi gav uttrykk for i nasjonalbudsjettet, men ingen forslag. Så dette forslaget som ligger i den aktuelle odelstingsproposisjonen i dag, er faktisk det første konkrete forslaget til endringer.

Så har jeg merket meg at spesielt Dag Terje Andersen – og kanskje også flere – mener at det er stortingsflertal-

let, og kanskje spesielt Arbeiderpartiet, som skal ha æren for at man nå ikke skal vedta det som Regjeringen foreslo. Men dette var avklart allerede i forbindelse med Kontaktutvalgets møte for en tid siden, hvor statsministeren – etter selvfølgelig å ha konferert med resten av Regjeringen – presenterte et opplegg for partene i arbeidslivet om et forum for seniorpolitikk. Det var da naturlig i den forbindelse å la forslaget ligge og ikke gjøre endringer i f.eks. AFP-ordningen, som vil være av de temaer som skal diskuteres i dette forumet for seniorpolitikk. Jeg vet ikke hvor lang tid denne diskusjonen vil pågå, men det er i hvert fall enighet om å opprette dette forumet. Den invitasjonen som ble framsatt fra statsministeren, ble mottatt av alle partene i Kontaktutvalget, og da er vi godt i gang med å se på om vi kan komme fram til en ordning. Alle innser at problemet med tidlig avgang er et problem, også LO.

Presidenten: Neste replikant er Børge Brende. Presidenten vil for øvrig også gratulere finansministeren med opprykket i Regjeringen.

Børge Brende (H): Jeg er glad for at finansministeren nå varslet at forslaget om innskuddsbaserte tjenestepensjonsordninger blir fremmet i april. Da holder man fremdriften i den saken, og det er viktig. Ikke minst har da også komiteen hele saken om foretakspensjon friskt i minne, og det kan det jo være greit at man har.

Det har vært en viktig sak for Regjeringen å få opp den gjennomsnittlige pensjonsalderen. Det har det faktisk vært bred enighet om i Stortinget siden behandlingen av velferdsmeldingen. Da vi behandlet velferdsmeldingen, var den gjennomsnittlige pensjonsalderen 63 år, og det var ikke grenser for hvor mange som kom med innspill – og store ord fløy gjennom luften – om tiltak som man ville komme med for å få den opp. Siden den gangen har den gjennomsnittlige pensjonsalderen gått ned til 59 år. Regjeringen var meget bekymret over dette, og ikke minst ble det understreket av finansministeren i nasjonalbudsjettet. Han sa:

«Regjeringen erkjenner at hovedproblemet med en økende forsørgingsbyrde i Norge i dag er knyttet til det økende omfanget av tidligpensjonering de senere årene, særlig gjennom folketrygdens uførepensjon og AFP-ordningen.»

Og videre:

«Tendensen til økt tidligpensjonering kan ikke fortsette.»

I et nasjonalbudsjett er det ganske sterk språkbruk.

Et viktig element for å løse dette, sa statsråden, var å avskaffe muligheten for innenfor skatteloven å subsidiere gavepensjonen. Dette frafaller nå Regjeringen og sentrumspartiene. Men når det er slik at man ikke kan fortsette å øke adgangen til tidligpensjonering, at den må stoppes – hva er det da Regjeringen har tenkt å få til? Man frafaller det eneste konkrete tiltaket til fordel for «Seniorutvalget». Blir det ikke da lett bare en ny utredning, som utsetter problemene vi står overfor?

Statsråd Gudmund Restad: Det kan ikke herske særlig tvil om at den største utfordringen for norsk økonomi for tiden er mangelen på arbeidskraft. Og sånn sett er det et problem at det finnes ordninger som stimulerer unødig til tidlig avgang. Jeg tror det er relativt alminnelig enighet om at man ikke bør stimulere folk til å gå av før tiden når mangelen på arbeidskraft er problemet. For min egen personlige del er jeg sterk tilhenger av størst mulig fleksibilitet omkring pensjonering, gjerne en pensjonsperiode fra 60 til 70 år. Men det må være slik at det betaler seg å stå i arbeid lengst mulig. Det må ikke være slik at det er likegyldig om man går av som 60-åring eller 70-åring; det må være et økonomisk incentiv til å kunne tilby sin arbeidskraft når man er frisk og i orden til det, så lenge som mulig. Det var også det synspunktet som lå bak det som ble presentert i nasjonalbudsjettet fra Olsentutvalgets innstilling.

Så til det som nå har skjedd. Vi syntes ikke det var nødvendig unødig å provosere spesielt fagbevegelsen, som vi har registrert reagerte ganske sterkt på forslaget om allerede nå å gjøre noe med AFP-ordningen. Vi inviterte derfor heller til en prosess, et forum for seniorpolitikk. Og jeg har tro på at man kan komme til enighet når denne prosessen er tilendebrakt; det er i hvert fall mitt håp at partene da har kommet fram til enighet om å finne en hensiktsmessig ordning for å stimulere til at folk står i arbeidslivet lengst mulig. Det som nå rent faktisk er tilbudt fra Regjeringens side, er at man ikke vil foreslå endringer i AFP-ordningen i kommende tariffperiode, altså de kommende to år. Og så regner jeg med at det i løpet av de to årene vil være mulig å komme fram til enighet om et eller annet, som jeg ennå ikke vet hva vil være, men i hvert fall noe som alle parter kan være tjent med, og som også vil tjene norsk økonomi ved at man sørger for at arbeidsstyrken ikke reduseres unødig.

Hill-Marta Solberg (A): Jeg må først få lov å konstatere at statsråd Restad ikke svarte på den prinsipielle utfordringen jeg hadde til ham i min første replikk, om hvordan han ser på det prinsippet som Arbeiderpartiet synes er viktig å legge til grunn, nemlig at et regelverk knyttet til forhold i arbeidslivet som er fremkommet gjennom avtale mellom partene, ikke kan endres gjennom lovforslag i Stortinget, med mindre dette forut har vært drøftet fram gjennom partene. Dette prinsippet mener vi er viktig å bevare, hvis vi da ikke ønsker et system der en rekke forhold i arbeidslivet som i dag er kommet i stand gjennom et avtaleverk som vi alle setter stor pris på og setter høgt, skal erstattes med et system med lovgivning i denne sal. Det prinsippet må jeg få lov til én gang til å utfordre statsråden til å svare på.

Ellers må jeg for det første bare konstatere at det var et feilgrep fra Regjeringen å fremme det forslaget de gjorde. Restad sier det ikke direkte, men det er klart det var et feilgrep. Han måtte altså ha et møte i Kontaktutvalget for å skjønne det. Det er for så vidt i seg selv gjenstand til å forundre seg over at det skulle ta to og et halvt år før sentrumpartiene i regjeringskontorene egentlig skjønnte viktigheten av spillereglene i forhold til partene i

arbeidslivet. Men det var godt at et møte i Kontaktutvalget påvirket partiene i riktig retning, slik at de i dag i Stortinget stemmer imot det som Restad og regjeringen Bondevik faktisk foreslo for Stortinget.

Gudmund Restad: Jeg beklager at jeg ikke rakk å svare på det prinsipielle spørsmålet som Hill-Marta Solberg stilte i sted, men det skyldtes altså at jeg måtte bruke en del tid på å forklare stolplasseringen, jeg hadde nær sagt taburettplasseringen. Nå skal jeg sørge for at jeg kan svare.

Regjeringen hadde allerede før møtet i Kontaktutvalget bestemt seg for å tilby partene som der er representert, et forum for seniorpolitikk, og da var vi innforstått med at som et ledd i dette tilbudet måtte det nødvendigvis ligge også et tilbud om å la bl.a. det aktuelle forslaget som var i Stortinget om AFP-ordningen, hvile, og det ble gitt en fredningsperiode på to år i tilbudet. Dette ble tatt imot med åpent sinn og åpen hånd fra alle parter, både fra arbeidsgiver- og arbeidstakersiden. Det er også derfor jeg har forhåpninger om at dette forumet kan komme fram til løsninger, som jeg sa i mitt forrige svar, som alle parter kan være tjent med. For jeg tror ikke at det bare er Regjeringen som er opptatt av og bekymret for at man i en situasjon med mangel på arbeidskraft skal ha ordninger som kanskje stimulerer til å gå av før tiden. Det bør være slik at man heller stimuleres til å stille sin arbeidskraft til rådighet lengst mulig. Så det er vel det egentlige svaret. Vi har vel allerede i praksis vist at vi tar opp dette spørsmålet med partene som har inngått avtaler, før vi forandrer på ordningen.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.
Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1.
(Votering, se side 313)

S a k n r . 2

Innstilling fra finanskomiteen om lov om endringer i lov 17. juli 1998 nr. 56 om årsregnskap m.v. (regnskapsloven) (Innst. O. nr. 47 (1999-2000), jf. Ot.prp. nr. 19 (1999-2000))

Siv Jensen (Frp) (ordfører for saken): Et flertall i regnskapslovutvalget foreslo i NOU 1995:30 om ny regnskapslov at investering i datterselskap som konsolideres, skal vurderes etter egenkapitalmetoden i selskapsregnskapet. Det ble lagt til grunn at det ikke er merkostnader forbundet med bruk av egenkapitalmetoden ved vurdering av datterselskap som skal konsolideres. Man mente at egenkapitalmetoden gir en riktigere periodisering av avkastningen på investering i tilknyttet selskap og datterselskap enn kostmetoden. Utvalgets mindretall foreslo at egenkapitalmetoden ble gjort frivillig ved investering i datterselskap som konsolideres. Mindretallet mente at det er unødvendig å vurdere investering i datterselskap som konsolideres etter egenkapitalmetoden, og at dette ikke er uten ekstrakostnad for den regnskapspliktige.

I høringsrunden gikk flere inn for at både egenkapitalmetoden og kostmetoden burde tillates i selskapsregnskapet. I Ot.prp. nr. 42 for 1997-98 om lov om årsregnskap foreslo departementet obligatorisk anvendelse av egenkapitalmetoden, og det sluttet finanskomiteen seg til. I løpet av høsten har det kommet flere kommentarer om bruk av egenkapitalmetoden ved investeringer i datterselskaper, og innvendingene har særlig vært knyttet til kostnadsaspektet. Regjeringen har derfor i denne proposisjonen foreslått å utsette ikrafttredelse av plikten til å anvende egenkapitalmetoden ved regnskapsmessig vurdering av datterselskaper som konsolideres. Det innebærer at det for regnskapsåret 1999 blir frivillig å anvende egenkapitalmetoden eller kostmetoden. Departementet varsler at de fremover vil innhente ulike instansers vurdering av disse problemstillingene og vurdere om det er grunnlag for permanente endringer av de vedtatte regler. Finanskomiteen har enstemmig sluttet seg til dette. Vi ønsker at det raskt foretas en vurdering av om endringene skal gjøres permanente, særlig fordi det er vesentlig at selskapene, regnskapsførerne og revisorene har forutsigbarhet i planleggingen av årsregnskapet.

Komiteen har også konstatert at Regjeringen i utgangspunktet valgte å avgrense problemstillingen knyttet til bruk av egenkapitalmetoden i selskapsregnskapet for investering i datterselskap. Men komiteen mener at problemet også oppstår ved bruk av egenkapitalmetoden for investering i tilknyttet selskap og bruk av bruttomethoden for deltakelse i felles kontrollert virksomhet. I den sammenheng har det vært brevveksling mellom komite og finansminister, og komiteen konstaterer at Regjeringen ikke har noen innvendinger mot at utsatt plikt til å anvende egenkapitalmetoden i selskapsregnskapet gjøres gjeldende både for datterselskaper, tilknyttede selskaper og deltakelse i felles kontrollert virksomhet. Derfor har komiteen også fremmet et forslag om dette.

Komiteen har imidlertid merket seg at de fleste land innenfor EØS-området ikke har plikt til bruk av egenkapitalmetoden og bruttomethoden i selskapsregnskapet. Vi vil derfor be Regjeringen om å vurdere også det aspektet i den runden som de nå går inn i.

Til slutt: Komiteen har merket seg at Kredittilsynet har anbefalt at krav til bruk av egenkapitalmetoden skal opprettholdes for finansinstitusjoner. Komiteen kan ikke se hvorfor finansinstitusjoner ikke skal omfattes av den endringen som her foreslås. Den faglige begrunnelsen for utsettelsen er den samme for disse bedrifter som for andre. Byrden er like tung for disse bedrifter som for andre. Videre ble det nedfelt som prinsipp i regnskapsloven at hovedreglene må gjelde likt for alle regnskapspliktige, med mindre særskilte hensyn tilsier unntak. Komiteen kan ikke se noen sånne særskilte hensyn. Også her har det vært en brevveksling med finansministeren, som legger opp til at unntak i regnskapsloven også skal gjelde finansinstitusjoner, men det er tatt forbehold om en nærmere vurdering av om egenkapitalmetoden bør gjøres obligatorisk for livsforsikringsselskaper. Komiteen forutsetter derfor at hvis så skjer, vil komiteen bli orientert umiddelbart, slik at den har anledning til å vurdere det

spørsmålet. Da vil jeg for ordens skyld legge til at forutsigbarhet også må legges til grunn her, særlig med tanke på frister for avgivelse av årsregnskap.

Med det anbefaler jeg komiteens enstemmige innstilling.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 2. (Votering, se side 332)

S a k n r . 3

Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om lov om endringer i lov 24. oktober 1946 nr. 2 om barnetrygd (Innst. O. nr. 46 (1999-2000), jf. Ot.prp. nr. 17 (1999-2000))

Presidenten: Etter ønske fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 45 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene:

Arbeiderpartiet 10 minutter og de øvrige grupper 5 minutter hver.

Videre vil presidenten foreslå at det ikke gis anledning til replikker etter de enkelte innlegg, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Presidenten har grunn til å anta at debatten blir av en noe kortere varighet enn det som er annonsert.

Karita Bekkemellem Orheim (A): Jeg vil bare gi noen korte kommentarer til odelstingsproposisjonen. Denne proposisjonen er en oppfølging av behandlingen av statsbudsjettet i fjor høst. Et flertall i komiteen gikk der inn for å utvide barnetrygden til 18 år.

Arbeiderpartiet har funnet det riktig å kunne gå inn for denne utvidelsen av barnetrygden som et ledd i det totale budsjettforliket. Vi ønsker å komme tilbake igjen til en grundig behandling og gjennomgang av barnetrygdloven når Stortinget får denne til behandling.

De økonomiske merkostnadene ved å utvide dagens barnetrygd til 18 år dekkes innenfor de eksisterende budsjetttrammene. Det vil innebære at rammene for yngre barn reduseres noe, slik at barnetrygden også kan ytes til dem mellom 16 og 18 år. Merutgiftene for trygdeataten ved å innføre utvidelsen vil beløpe seg til ca. 5 mill. kr pr. år, i tillegg til et beløp på ca. 600 000 kr til løpende utgifter. Men som sagt, vi kommer tilbake igjen til endringene i barnetrygdloven på et senere tidspunkt.

Trond Helleland (H): I vårt alternative budsjett for 2000 foreslo vi å videreføre ordningen med barnetrygd fram til barnet fyller 16 år. Vi gikk imot utvidelsen til 18 år, som ble en konsekvens av budsjettforliket mellom regjeringspartiene og Arbeiderpartiet, og som også Fremskrittspartiet sluttet seg til.

Vi ønsker ikke å støtte lovendringene, fordi vi mener at den ordningen det nå er lagt opp til, vil medføre at barnetrygden totalt sett blir strammet inn for barnefamiliene.

Nå begynner det å bli sent på ettermiddagen, så vi skal ikke gå inn i en lang debatt om tallberegninger osv., men vi fikk i hvert fall et brev fra Barne- og familiedepartementet datert den 24. november 1999, hvor departementet har beregnet totalvirkningen for familier som gjennom 18 år vil motta barnetrygd og forsørgerfradrag etter de ordningene som er etablert gjennom budsjettforliket. Etter det vi kan lese ut av det, er det åpenbart at den omleggingen av barnetrygden som nå blir gjort, ikke er til gunst for barnefamiliene. På den bakgrunn ønsker vi å stemme imot endringen om å utvide barnetrygdloven til å gjelde fram til barnet fyller 18 år.

Vi ønsker også å gå imot de andre forslagene til lovendring, nemlig det som går på at retten til barnetrygd er betinget av at barnet ikke har inngått ekteskap etter lov av 4. juli 1991 eller partnerskap. Dette betyr i realiteten at dersom et barn under 18 år f.eks. kommer i den situasjonen at man selv får barn, vil man hvis man gifter seg, miste retten til barnetrygd, men hvis man velger å bo alene, eller hvis man er enslig, vil man motta barnetrygd. Jeg lurer litt på hva slags familiepolitisk profil dette innevarsler – fra Kristelig Folkepartis side spesielt, for jeg trodde at hvis man først havnet i en slik situasjon, ville det være positivt at man inngikk et partnerskap eller giftet seg. Men her stimulerer altså lovverket til at unge under 18 år bør være enslige fram til de fyller 18 år – for å motta barnetrygden. Jeg kan ikke se at dette er spesielt godt gjennomtenkt, og jeg oppfordrer i hvert fall flertallet i denne sal, som går inn for denne lovendringen, til å tenke litt igjennom konsekvensene av nettopp det lovendringforslaget. Jeg er klar over at dette er med henvisning til ekteskapeleg forsørgelsesplikt osv., men her snakker vi om svært unge personer som antakelig, hvis de kommer i den situasjonen at de selv får barn, vil være i en vanskelig økonomisk situasjon, og så skal de da i tillegg miste sin egen barnetrygd dersom de inngår ekteskap. Det finner ikke Høyre å kunne støtte, og vi vil derfor stemme imot de foreslåtte lovendringer.

Unn Aarrestad (Sp): Det har vore brei semje om å utvide barnetrygda til 18 år. Det har også vore brei semje om at dette måtte skje innan eksisterande rammer, slik at barnetrygda vart delt ut over ein lengre periode. Dette gir òg lågare satsar pr. år, men totalt sett same yting til barnefamiliene som før.

For nokre få kan omlegginga gi eit avgrensa tap fordelt over svært mange år, men for dei fleste fører omlegginga til ein auke i samla utbetaling av barnetrygd. Det gjeld òg familiar med born som har fylt eller fyller 16 år før 1. mai i år, då utvidinga skal tre i kraft. Dei kjem inn igjen i barnetrygda frå og med mai, og vert der til og med den månaden dei fyller 18 år.

Det seier seg sjølv at dei familiene kjem best ut som har dei eldste borna ved årsskiftet. Best ut kjem familiar med born i alderen 13-16 år, medan familiar med mange små born kjem noko mindre gunstig ut.

Dei fleste unge er under utdanning fram til dei fyller 18 år, og det vert stadig færre som forsørgjer seg sjølv i denne alderen. I tillegg er finansieringa av vidaregåande

skulegang primært å sjå på som eit ansvar som ligg på barnet sine foreldre. Ei naturleg følgje av dette er at barnetrygda vert knytt saman med stemmerettsalderen, som er det tidspunktet då forsørgjaransvaret opphøyrer.

Noreg har hatt ei låg øvre aldersgrense for rett til barnetrygd sett i europeisk samanheng. Det har vorte harselert med, m.a. frå Høgre i dag, at nå kan vaksne folk få barnetrygd om dei har born sjølve. Her skal me vera klar over at i Danmark er aldersgrensa 18 år, i Finland 17 år, medan grensa er 16 år i Sverige med sjansar til forlenging dersom barnet er under utdanning. I Tyskland er aldersgrensa 18 år, men kan verta endå høgare dersom vedkomande t.d. er arbeidslaus eller under utdanning. Det er derfor ikkje noko eksepsjonelt om grensa vert 18 år i Noreg.

Det forundrar meg noko at Høgre plutselig har vorte så redd for barnetrygd til 18 år. Dei skuldar på at det var budsjettforliket mellom regjeringspartia og Arbeiderpartiet som gjorde at barnetrygda vart utvida frå 16 til 18 år. Men det var Høgre som i kontantstøtteavtalen den 11. mai 1998 skreiv under m.a. punkt f), og der står det:

«Disse partier er enige om at ulike støtteordninger for ungdom mellom 16 og 18 år bør vurderes nærmere, herunder forslaget om å utvide barnetrygden til 18 år uten at totalbeløpet økes. Regjeringen bes om å komme med en vurdering av disse spørsmålene i statsbudsjettet for 1999.»

Nå har altså Regjeringa kome tilbake til dette, men då arbeider Høgre mot det. Forstå det den som kan!

Presidenten: Den reglementsmessige tiden for formiddagsmøtet er akkurat omme. Presidenten forslår at dette møtet fortsetter inntil dagens kart er ferdigbehandlet – og ser det som vedtatt.

Ågot Valle (SV) (fungerende leder for komiteen): Jeg skal ikke blande meg inn i en eventuell strid mellom partier som har stått sammen om å innføre en annen ordning. Jeg vil bare si at vi ser på disse endringene som det foreligger forslag om i dag, som en konsekvens av at øvre aldersgrense for barnetrygd heves til 18 år. Og det er en endring som SV støtter fullt ut, og som vi er glad for at det er flertall for nå. For vi mener at barnetrygdas varighet bør forholde seg til myndighetsalderen. De fleste unge under 18 år forsørges av foreldrene sine, bor hjemme og går på videregående skole. Og det er en rekke foreldre, særlig enslige forsørgere, som sliter med å få pengene til å strekke til for at barna deres som går på videregående skole, kan delta i aktiviteter utenom skoletida og være med klassen på skoleturer til utlandet f.eks. Alle som har hatt barn i den alderen, vet at utgiftene ikke blir mindre når ungene blir eldre.

I forbindelse med behandlinga av statsbudsjettet for dette år påpekte SV at det ved en utvidelse av barnetrygda blir feil å gjøre de økonomiske endringene som foreslås gjort for å innføre aldersforlengelsen. Vi hadde altså en annen modell, men den nådde vi ikke fram med. Da forholder vi oss til de endringene som gjøres nå, og vi har ikke i forbindelse med behandlingen av endringsfor-

slagene som nå foreligger til lov om barnetrygd, fremmet noen videreføring av de forslagene som ble fremmet i forbindelse med statsbudsjettet for i år. Vi velger å komme tilbake med et mer omfattende forslag i forbindelse med den totalrevidering av lov om barnetrygd som er varslet, sier det er bra at vi nå utvider barnetrygda til 18 år, og støtter de forslagene som ligger der i dag.

Per Roar Bredvold (Frp): Jeg skal ikke forlenge debatten noe særlig, men presisere at Fremskrittspartiet absolutt er for å utvide barnetrygden til 18 år.

Det som er viktig for Fremskrittspartiet i denne saken, er økonomien. Fremskrittspartiet vil finansiere disse to ekstra årene med friske midler, slik at barnetrygdsatsene forblir på 1999-nivå, så barneforeldre slipper å gå ned på de månedlige beløpene.

Ellers la jeg merke til at representanten for Senterpartiet brukte mye av tiden sin på hvem som hadde æren og ikke æren for kontantstøtten. Jeg vil da få lov til å si at den æren at kontantstøtten ble noe av, nok må tilfalle Fremskrittspartiet.

Statsråd Valgerd Svarstad Haugland: Eg er veldig glad for at Stortinget i dag vedtar å endra barnetrygdlova slik at 16- og 17-åringar òg skal få rett til barnetrygd.

Aldersgrensa for barnetrygd vart sett til 16 år då barnetrygdlova vart innført i 1946, og har seinare ikkje vore endra. Mange har med rette peika på at aldersgrensa ikkje har vore i samsvar med situasjonen dei fleste born og foreldre er i. Dei aller fleste born går på skule og blir forsørgde av foreldra lenge etter at dei har fylt 16 år. Ei utviding av barnetrygda til 18 år er derfor ei riktig og god reform for barnefamiliane. I heile mi tid som statsråd – men òg før sentrumsregjeringa tok over – har det vore uvanleg mange som har kontakta departementet om det urimelege i at barnetrygda fell bort når borna fyller 16 år. I nesten ingen andre saker har det vore så samstemte tilbakemeldingar. Utvidinga av barnetrygda er eit nytt steg i retning av ein meir moderne kurs i familie- og oppvekstpolitikken. Eg er derfor glad for at det er eit såpass solid fleirtal her i Stortinget om å følgja opp Regjeringas forslag på dette området.

Utvidinga av barnetrygda trer i kraft frå 1. mai i år. Frå det tidspunktet vil alle born som er under 18 år, vera omfatta av ordninga.

Fleire av dei andre nordiske landa har høgare aldersgrense for barnetrygd enn det Noreg til no har hatt. Danmark har 18 år, Sverige har 18 år dersom borna er under utdanning, og Finland har 17 år.

Det undrar meg at Høgre går imot forslaget. I avtalen mellom regjeringspartia og Framstegspartiet og Høgre om kontantstøtta var det semje om å vurdere å utvida barnetrygda til 18 år utan at totalbeløpet skulle auka. Det er ein slik modell Regjeringa har føreslått. Når no to nye årskull skal inn i barnetrygda utan at totalramma blir auka, må satsane nødvendigvis reduserast. Dette har ikkje vore ein ukjend konsekvens. Det har lege i lufta heile tida, det har faktisk vore ein premiss for forslaget som Høgre skreiv under på for ei tid tilbake.

Når satsane blir reduserte, får familiane mindre barnetrygd om ein ser på eitt enkelt år. Det er mogleg å gjera mange reknestykke for å illustrera dette. Høgre har i komiteinnstillinga valt å samanlikna 2000-satsane med lønnsjusterte 1999-satsar for å finna ut kor mykje familiane tapar på omlegginga. I og med at barnetrygdsatsane ikkje har vore pris- eller lønnsjusterte på mange år, er dette etter mitt syn ein litt pussig reknemåte.

Trass i at det blir mindre barnetrygd kvart år, blir den samla utbetalinga av barnetrygda over 18 år omtrent den same som den ville ha blitt med dei gamle satsane over 16 år. Sjølv sagt finst det døme både på familiar som tapar og familiar som vinn på omlegginga, også med denne reknemåten. Om vi skulle ha utvida barnetrygda til 18 år utan å redusera satsane, slik som somme har gått inn for, ville det ha kosta om lag 1,4 milliardar kr. Eg trur faktisk det ville ha vore eit lite realistisk forslag. Eg er derfor veldig glad for at vi no får vedtatt ei utviding innanfor ramma, og så får framtida visa om det blir rom for å auka barnetrygdsatsane etter kvart.

Eg har òg lyst til å leggja til, når Høgre er opptatt av at dei under 18 år som gifter seg, ikkje skal få barnetrygd: Dette er eit særdeles lite problem i den samanhengen. Det er ikkje snakk om mange personar som kjem inn under den ordninga. Men for å klargjera dette, så ligg det ikkje noko signal frå Kristeleg Folkeparti si side eller frå mi side om verken det eine eller det andre i så måte, det er rett og slett å følgja opp det lovverket som vi har, i forhold til både ekteskap og barnetrygd. Dette er den mest både konsekvente og realistiske måten å gjera det på.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Per Sandberg (Frp): Den som fikk meg til å ta ordet, var representanten Valle fra SV, som riktig nok påpekte at vi nå får en større revisjon av barnetrygden. Det er også Fremskrittspartiet glad for, ikke minst fordi vi mener at barnetrygden er et veldig godt redskap for rettferdig og riktig fordeling. Og da er det beklagelig at vi ikke utnytter det redskapet som ligger der, også i forhold til at vi innførte kontantstøtten – at vi i den forbindelse ikke da også tok i bruk barnetrygden og fordelte de midlene, noe Regjeringen ikke ville være med på.

I forhold til videre revisjon har Fremskrittspartiet et ønske og et mål om at alle overføringene til barnefamiliane skal gi en rettferdig og riktig fordeling. Og da er tanken at kontantstøtten, fødselspermisjonsmidlene og barnehagemidlene kanskje kan puttes i den samme potten, sånn at denne fordeles likt til alle barn i Norge. Det ville vært en riktig og rettferdig fordeling. Så jeg syns, som sagt, det er beklagelig at vi ikke greier å bruke det redskapet som allerede er bygd opp, og som alle her i debatten også viser til er så veldig bra, nemlig barnetrygden.

Ellers vil jeg si til statsråden: Fremskrittspartiet hadde ikke noen problemer med å finne friske midler til å utvide barnetrygden til 18 år, altså betale de to ekstra årene med nye og friske midler. Men vi var alene om det.

Så vil jeg gjerne få lov å komme med en kommentar til representanten Helleland, som var så opptatt av dem som vil miste barnetrygden fordi de gifter seg. Det er jo også mange av oss som er opptatt av at noen kanskje gifter seg for tidlig, så kanskje dette kan være et preventiv i forhold til at de utsetter å gifte seg iallfall til etter fylte 18 år, hvis det er sånn at de har valget mellom ekteskap eller barnetrygd. Så sånn sett, hvis det er noen trøst for Helleland, kan han jo ta med seg det videre.

Presidenten: Det var et godt råd før helgen. Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 3. (Votering, se side 332)

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte **presidenten:** Odelstinget går da til votering i sakene nr. 1–3.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten er det satt fram ni forslag. Det er:

- forslag nr. 1, fra Ranveig Frøiland på vegne av Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 2, fra Ingebrigt S. Sørfohn på vegne av Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og representanten Bastesen
- forslagene nr. 3-7, fra Siv Jensen på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre
- forslagene nr. 8 og 9, fra Siv Jensen på vegne av Fremskrittspartiet

Presidenten tar først for seg forslagene nr. 4, 5, 6, 7, 8 og 9.

Forslag nr. 4, fra Fremskrittspartiet og Høyre, lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme lovforslag om å gi arbeidstagere rett til å reservere seg mot medlemskap i pensjonsordningen.»

Forslag nr. 5, fra Fremskrittspartiet og Høyre, lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme lovforslag om at det ikke utstedes fripoliser der den forsikrede fortsatt er medlem av pensjonsordningen. Fripolisebeløpet blir stående som ytelse, dvs. en fullt betalt dekning som innarbeides i ordningen.»

Forslag nr. 6, fra Fremskrittspartiet og Høyre, lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme lovforslag om at § 6-3 første ledd endres slik at det blir adgang til å fastsette en uførepensjon som i størrelse avviker fra alderspensjonen.»

Forslag nr. 7, fra Fremskrittspartiet og Høyre, lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme lovforslag om å tillate lukking av eksisterende pensjonsordninger, slik at eksisterende ordninger løper videre som før for dem som er omfattet av ordningene.»

Forslag nr. 8, fra Fremskrittspartiet, lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme lovforslag om at arbeidstagere som arbeider i foretaket utover pensjonsalderen skal ha rett til å få utbetalt pensjon, slik at

det blir mulig å fortsette den fleksibiliteten som ligger i at partene kan avtale kombinasjoner av pensjon og lønn.» Forslag nr. 9, fra Fremskrittspartiet, lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme lovforslag om at det tillates en opptrappingsplan over tre år for inndekning av manglende premiereserve, i samsvar med Selvig-utvalgets innstilling.»

Forslagene blir i samsvar med forretningsordenens § 30 fjerde ledd å sende Stortinget.

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slikt vedtak til

l o v
om foretakspensjon.

Del I Innledende bestemmelser

Kapittel 1 Virkeområde. Definisjoner

§ 1-1 Virkeområde

(1) Loven gjelder foretakspensjonsordning hvor det gis eller har vært gitt inntektsfradrag etter skatteloven § 6-46 og foretak som har eller oppretter slik pensjonsordning.

(2) Foretakspensjonsordning kan bare organiseres som:

- a. pensjonsforsikring i livsforsikringselskap som har forretningssted og adgang til å drive slik virksomhet her i riket,
- b. pensjonsordning i pensjonskasse som er forsikringsteknisk oppbygget og godkjent av Kredittilsynet.

(3) Loven gjelder også for Svalbard, jf. lov om Svalbard av 17. juli 1925 nr. 11 § 1 annet ledd.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

§ 1-2 Definisjoner

(1) I loven betyr:

- a. Pensjonsordning: Foretakspensjonsordning som nevnt i § 1-1 (2).
- b. Regelverket: Pensjonsforsikringsavtalen med tilhørende vilkår og pensjonsplan, eller vedtektene for en pensjonskasse med tilhørende pensjonsplan.
- c. Pensjonsplan: Den del av regelverket som gjelder fastsettelsen av pensjonsytelse.
- d. Premiereserve: Avsetning til dekning av kontraktsmessige forpliktelser overfor de forsikrede, inklusive administrasjonsreserve til dekning av fremtidige kostnader.
- e. Pensjonistenes overskuddsfond: Fond for overskudd tilordnet premiereserve knyttet til pensjoner under utbetaling.

- f. Beregningsgrunnlag: Det forsikringstekniske beregningsgrunnlaget for pensjonsordningen.
- g. Folketrygdens grunnbeløp (G): Det til enhver tid gjeldende grunnbeløpet i folketrygden.
- h. Lønn: Skattepliktig lønnsinntekt og beregnet personinntekt.
- (2) I loven betyr:
- a. Foretak: Aksjeselskap, allmennaksjeselskap, ansvarlig selskap, enkeltmannsforetak og ethvert annet rettssubjekt som har arbeidstaker i sin tjeneste.
- b. Konsern: Konsern som nevnt i aksjeloven § 1-3 og allmennaksjeloven § 1-3, likevel slik at morselskapet ikke må være aksjeselskap eller allmennaksjeselskap.
- c. Medlemmer: Arbeidsgiveren og de arbeidstakere som oppfyller opptaksvilkårene i regelverket for pensjonsordningen. Som medlem regnes også alderspensjonist som har sluttet hos forsikringstaker ved oppnådd pensjonsalder, og uførepensjonist som er blitt ufør mens han var i forsikringstakers tjeneste.
- Når det følger av regelverket, skal arbeidstaker som slutter hos forsikringstaker før oppnådd pensjonsalder og samtidig mottar Avtalefestet Pensjon (AFP), regnes som medlem.
- d. Barn: Medlemmets barn, herunder stebarn og fosterbarn.
- e. Registrert partner: Partner som er registrert i henhold til lov av 30. april 1993 nr. 40 om registrert partnerskap (partnerskapsloven).
- f. Samboer: Person som medlemmet:
1. har felles bolig og felles barn med, eller
  2. lever sammen med i ekteskaps- eller partnerskapslignende forhold når det godtgjøres at forholdet har bestått uavbrutt i de siste fem årene før dødsfallet, og det ikke forelå forhold som ville hindre at lovlig ekteskap eller partnerskap ble inngått.
- g. Forsikrede: Pensjonsordningens medlemmer, deres ektefelle, barn, registrert partner og samboer når de er sikret eller mottar pensjon etter regelverket.

Presidenten: Til andre ledd bokstav c foreligger et avvikende forslag, nr. 3, fra Fremskrittspartiet og Høyre:

«§ 1-2 (2) bokstav c:

Medlemmer: Arbeidsgiveren og de arbeidstakere som oppfyller opptaksvilkårene i regelverket for pensjonsordningen. Som medlem regnes også alderspensjonist som har sluttet hos forsikringstaker ved oppnådd pensjonsalder, og uførepensjonist som er blitt ufør mens han var i forsikringstakers tjeneste.»

V o t e r i n g :

1. Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling til andre ledd bokstav c og forslaget fra Fremskrittspartiet og Høyre bifaltes innstillingen med 53 mot 22 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 15.18.37)
2. Komiteens innstilling til paragrafens øvrige ledd og bokstaver bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

§ 1-3 Forskrifter

(1) Kongen kan fastsette nærmere regler til utfylling og gjennomføring av bestemmelsene i loven her.

Del 2 Pensjonsordningen

Kapittel 2 Opprettelse av pensjonsordninger

§ 2-1 Adgang til å opprette pensjonsordning

(1) Et foretak kan opprette pensjonsordning i samsvar med reglene i loven her for å sikre arbeidstakere i foretaket og andre forsikrede pensjonsytelser i tillegg til de ytelser som til enhver tid utbetales i henhold til lov om folketrygd.

(2) Pensjonsordningen skal gi rett til alderspensjon og kan i tillegg gi rett til uførepensjon, samt pensjon til etterlatt barn, ektefelle, registrert partner og samboer. Foretak som har pensjonsordning kan opprette særskilt pensjonsordning for uførepensjon.

(3) Regelverket for pensjonsordningen skal i sin helhet være i samsvar med bestemmelsene i loven her med tilhørende forskrifter.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

§ 2-2 Minstekrav til foretakspensjonsordninger

(1) Pensjonsordningen skal omfatte:

- a. minst to personer i foretaket som begge har en arbeidstid og lønn som utgjør 75 prosent eller mer av full stilling, eller
- b. minst en arbeidstaker uten eierinteresse i foretaket som har en arbeidstid og lønn i foretaket som utgjør 75 prosent eller mer av full stilling.

(2) Pensjonsordning kan også opprettes i pensjonskasse som er i samsvar med bestemmelser gitt i eller i medhold av forsikringsvirksomhetsloven. Skal pensjonskassen ha mindre enn 50 medlemmer, skal vedtektenes for pensjonskassen inneholde særlige bestemmelser om gjenforsikring av forsikringsrisiko og begrensning av risiko knyttet til kapitalforvaltningen slik at medlemmenes rett til pensjon er betryggende sikret. Kredittilsynet fastsetter nærmere regler om dette.

(3) Dersom pensjonsordningen etter en periode på seks måneder ikke oppfyller kravene i første eller annet ledd, skal pensjonsordningen opphøre og avvikles etter reglene i kapittel 15. Pensjonsordning i pensjonskasse som skal opphøre, kan videreføres som pensjonsforsikring i samsvar med første ledd.

Presidenten: Til første ledd foreligger et avvikende forslag, nr. 3, fra Fremskrittspartiet og Høyre:

«§ 2-2 (1):

Pensjonsordningen skal omfatte minst en person i foretaket som har en arbeidstid og lønn i foretaket som utgjør 75 pst. eller mer av full stilling.»

V o t e r i n g :

1. Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling til første ledd og forslaget fra Fremskrittspartiet og Høyre bifaltes innstillingen med 52 mot 23 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 15.19.20)
2. Komiteens innstilling til andre og tredje ledd bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

§ 2-3 Pensjonsplan

(1) Det skal fastsettes en pensjonsplan som skal inneholde vilkårene for og omfanget av pensjonsytelsene. Ytelser opptjent etter planen skal være garantert av forsikringsselskapet eller pensjonskassen.

(2) Pensjonsplanen skal gjelde for alle arbeidstakere og andre forsikrede som omfattes av pensjonsordningen, med mindre annet følger av loven her med tilhørende forskrift. Det kan settes som vilkår for utbetaling at de forsikrede framsetter krav om ytelser etter lov om folketrygd.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

§ 2-4 Styre og styringsgruppe

(1) Styret i en pensjonskasse forestår forvaltningen og praktiseringen av pensjonsordningen.

(2) Foretak som har pensjonsforsikring som omfatter 15 eller flere medlemmer skal opprette en styringsgruppe for pensjonsordningen på minst tre personer. Minst en av personene skal velges av og blant medlemmene.

(3) Styringsgruppen skal uttale seg om saker som gjelder forvaltningen og praktiseringen av pensjonsordningen. Regelverket skal behandles av styringsgruppen før det vedtas eller endres.

Presidenten: Til andre ledd foreligger et avvikende forslag, nr. 1, fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

«§ 2-4 annet ledd:

(2) Foretak som har pensjonsforsikring skal opprette en styringsgruppe for pensjonsordningen på minst to personer. Minst en av personene skal velges av og blant medlemmene.»

Fremskrittspartiet og Høyre har varslet at de støtter innstillingen subsidiært når det gjelder andre og tredje ledd.

V o t e r i n g :

1. Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling til andre ledd og forslaget fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti bifaltes innstillingen med 43 mot 32 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 15.20.15)
2. Komiteens innstilling til første og tredje ledd bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

§ 2-5 Livsforsikringsselskapets plikter

(1) Et livsforsikringsselskap kan bare tegne «Foretakspensjonsordning med skattefordel» når forsikringsavtalen og pensjonsordningen er i samsvar med loven her med tilhørende forskrifter.

(2) Livsforsikringsselskapet skal påse at foretaket avgir skriftlig erklæring om at foretaket ikke har opprettet eller er tilsluttet annen pensjonsordning. Dersom foretaket har annen pensjonsordning må forsikringsselskapet påse at samtlige pensjonsordninger sett i sammenheng, er i samsvar med loven her med tilhørende forskrifter.

(3) Bestemmelsene i første og annet ledd gjelder så langt de passer for pensjonskasser.

§ 2-6 Ligningsforhold

(1) Det skal fremgå av regelverket for pensjonsordningen, premiekvitteringer og meldinger til ligningsmyndighetene at dokumentene gjelder foretakspensjonsordning etter loven her.

(2) Premiekvitteringer og meldinger til ligningsmyndighetene skal inneholde spesifiserte opplysninger om de innbetalinger som foretaket har foretatt av årets premie, tilskudd til premiefond og tilskudd til pensjonistenes overskuddsfond.

(3) Er årets premie betalt ved overføring fra premiefondet, skal dette angis særskilt. Tilsvarende gjelder ved tilbakeføring av premiefondsmidler til foretaket.

(4) Forsikringsselskapet, pensjonskassen og foretaket er ansvarlig for at opplysninger som nevnt i denne bestemmelsen er riktige. Det samme gjelder institusjon som forvalter premiefond.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

§ 2-7 Tilsyn

(1) Kredittilsynet fører tilsyn med foretakspensjonsordninger.

(2) Finner Kredittilsynet at en pensjonsordning er eller forvaltes i strid med lov eller forskrift, kan Kredittilsynet pålegge forsikringsselskapet eller pensjonskassen å rette på forholdet innen en fastsatt frist.

(3) Finner Kredittilsynet at en beregning eller fordeling av midler er foretatt i strid med gjeldende regler, kan

Kredittilsynet kreve at beregningen eller fordelingen endres innen en fastsatt frist.

(4) Dersom frist gitt i medhold av annet og tredje ledd ikke overholdes, kan Kredittilsynet gi nærmere retningslinjer for virksomheten, oppnevne nytt styre eller styringsgruppe for pensjonsordningen, eller bestemme at pensjonsordningen skal opphøre og avvikles etter bestemmelsene i kapittel 15.

(5) Bestemmer Kredittilsynet at pensjonsordningen skal opphøre, skal tilsynet gi melding om vedtaket til Skattedirektoratet.

Presidenten: Til fjerde ledd foreligger et avvikende forslag nr. 3, fra Fremskrittspartiet og Høyre:

«§ 2-7 (4):

(4) Dersom frist gitt i medhold av annet og tredje ledd ikke overholdes, kan Kredittilsynet gi nærmere retningslinjer for virksomheten, oppnevne nytt styre for pensjonsordningen, eller bestemme at pensjonsordningen skal opphøre og avvikles etter bestemmelsene i kapittel 15.»

V o t e r i n g :

1. Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling til fjerde ledd og forslaget fra Fremskrittspartiet og Høyre bifaltes innstillingen med 52 mot 23 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 15.20.59)
2. Komiteens innstilling til paragrafens øvrige ledd bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

Kapittel 3 Medlemskap i pensjonsordningen

§ 3-1 Krav til regelverket

(1) Regelverket skal inneholde bestemmelser om medlemskap og opptak av medlemmer.

(2) I regelverket kan det gjøres unntak eller fastsettes særlige vilkår for særlige grupper av arbeidstakere for så vidt bestemmelsene er i samsvar med loven her med tilhørende forskrifter.

§ 3-2 Alminnelige regler om medlemskap

(1) Arbeidstakere i foretaket kan opptas i dets pensjonsordning. Kredittilsynet kan samtykke i at arbeidstaker i annet foretak opptas som medlem.

(2) Pensjonsordningen kan også omfatte arbeidsgiveren og annen person som må anses som innehaver av foretaket. Bestemmelsene i § 3-5 gjelder tilsvarende. Kredittilsynet kan gi nærmere regler om hvilke personer som skal omfattes av dette ledd.

(3) Personer som ikke er pliktig medlem i folketrygden med medlemskap som omfatter opptjening av pensjonsrettigheter, kan ikke være medlem av pensjonsordningen med mindre annet følger av forskrift fastsatt av Kongen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

I Rett og plikt til medlemskap

§ 3-3 Hvem skal være medlem

(1) Pensjonsordningen skal omfatte alle arbeidstakere i foretaket som har fylt 20 år, med mindre annet følger av regler i loven her med tilhørende forskrifter. Det kan fastsettes lavere alder i regelverket.

(2) En arbeidstaker skal være medlem selv om det for tiden ikke opptjenes rett til pensjon i tillegg til ytelsene etter lov om folketrygd.

(3) Arbeidstakere som er medlemmer av en annen pensjonsordning som foretaket betaler premie eller avgift til og som gir ytelser av minst tilsvarende verdi, skal ikke være medlemmer av pensjonsordningen, med mindre annet er fastsatt i regelverket.

Presidenten: Til første ledd foreligger et avvikende forslag, nr. 3, fra Fremskrittspartiet og Høyre:

«§ 3-3 (1):

(1) Pensjonsordningen skal omfatte alle arbeidstakere i foretaket som har fylt 25 år, med mindre annet følger av regler i loven her med tilhørende forskrifter. Det kan fastsettes lavere alder i regelverket.»

V o t e r i n g :

1. Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling til første ledd og forslaget fra Fremskrittspartiet og Høyre bifaltes innstillingen med 52 mot 23 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 15.21.43)
2. Komiteens innstilling til andre og tredje ledd bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

§ 3-4 Nye arbeidstakere

(1) En arbeidstaker som ansettes av foretaket og som fyller vilkårene for medlemskap i pensjonsordningen, opptas som medlem fra første arbeidsdag i foretaket.

(2) Lov om forsikringsvirksomhet § 7-8 med tilhørende forskrift gjelder ved flytting til pensjonsordningen av premiereserve og andre midler knyttet til fripolise for opptjent pensjon.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

§ 3-5 Arbeidstakere i deltidsstilling

(1) Arbeidstaker som har mindre enn en femdel av full stilling i foretaket, skal ikke være medlem av pen-

sjonsordningen, med mindre annet er fastsatt i regelverket.

(2) Opptjent pensjon for arbeidstaker i deltidsstilling skal utgjøre en forholdsmessig del av den pensjon som ville være opptjent dersom arbeidstakeren hadde hatt fulltidsstilling.

Presidenten: Til første ledd foreligger et avvikende forslag, nr. 3, fra Fremskrittspartiet og Høyre:

«§ 3-5 (1):

(1) Arbeidstaker med stilling som utgjør mindre enn 35 pst. av full stilling i foretaket, skal ikke være medlem av pensjonsordningen, med mindre annet er fastsatt i regelverket.»

V o t e r i n g :

1. Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling til første ledd og forslaget fra Fremskrittspartiet og Høyre bifaltes innstillingen med 52 mot 23 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 15.22.22)
2. Komiteens innstilling til andre ledd bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

§ 3-6 Sesongarbeidere

(1) Arbeidstaker som er sesongarbeider og som i løpet av et kalenderår utfører arbeid i foretaket som tilsvarende mindre enn en femdel av tilsvarende fulltidsstilling, skal ikke være medlem av pensjonsordningen, med mindre annet er fastsatt i regelverket.

(2) I regelverket kan det fastsettes at en sesongarbeider bare skal opptas som medlem dersom det arbeid som er utført i løpet av de siste tre år, for hvert år minst utgjør en femdel av fulltidsstilling.

Presidenten: Her har Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti varslet at de går mot andre ledd.

Fremskrittspartiet og Høyre støtter innstillingen subsidiært.

V o t e r i n g :

1. Komiteens innstilling til første ledd bifaltes enstemmig.
2. Komiteens innstilling til andre ledd bifaltes med 43 mot 32 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 15.23.03)

Videre var innstillet:

§ 3-7 Arbeidstakere med permisjon

(1) Arbeidstaker som har permisjon for et fastsatt tidsrom og som forutsettes å gjenoppta arbeid i foretaket etter endt permisjon, skal være medlem av pensjonsordningen i permisjonstiden.

(2) Bestemmelsene i første ledd kan fravikes for permisjon i henhold til avtale ved at det i regelverket fastsettes:

a. særlige regler om opptjening av pensjon mens permisjonen varer, eller

b. at medlemskapet skal opphøre fra permisjonstidspunktet.

(3) Regelverket kan fastsette at arbeidstakere som er permitterte som følge av driftsinnskrenkninger m.v. skal være medlemmer av pensjonsordningen.

§ 3-8 Arbeidstakere som ikke er arbeidsføre

(1) Arbeidstaker som ikke er arbeidsfør på den tid arbeidstakeren ellers skulle opptas som medlem, skal først bli medlem av pensjonsordningen når arbeidstakeren begynner å arbeide i stillingen, med mindre annet er fastsatt i regelverket.

II Eldre og pensjonerte arbeidstakere

§ 3-9 Eldre arbeidstakere

(1) En arbeidstaker skal tas opp som medlem av pensjonsordningen etter bestemmelsene i §§ 3-3 til 3-8 selv om arbeidstakeren ved ansettelsen har mindre enn 10 år igjen til pensjonsalderen.

(2) I regelverket kan det for slike arbeidstakere eller for bestemte grupper av slike arbeidstakere likevel bestemmes at de som har mindre enn et fastsatt antall år igjen til pensjonsalderen, ikke skal tas opp som medlemmer eller bare skal opptas på særskilte vilkår.

(3) Bestemmelser i regelverket om medregning av tidligere tjenestetid skal ikke gjelde for arbeidstakere som har mindre enn 10 år igjen til pensjonsalderen når de opptas, med mindre annet er fastsatt i regelverket.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

§ 3-10 Førtdispensjonerte arbeidstakere

(1) Førtdispensjonert arbeidstaker skal ikke være medlem av pensjonsordningen.

(2) Arbeidstaker som mottar Avtalefestet Pensjon (AFP) kan fortsette som medlem av pensjonsordningen når dette følger av regelverket.

Presidenten: Fremskrittspartiet og Høyre har varslet at de går mot andre ledd.

V o t e r i n g :

1. Komiteens innstilling til første ledd bifaltes enstemmig.
2. Komiteens innstilling til andre ledd, bifaltes med 52 mot 23 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 15.23.45)

Videre var innstillet:

§ 3-11 Arbeidstakere som har nådd pensjonsalderen

(1) Arbeidstaker som etter å ha nådd pensjonsalderen fortsatt har fulltids- eller deltidsstilling i foretaket, beholder sitt medlemskap i pensjonsordningen og har opptjening etter bestemmelsene i § 4-5.

(2) Arbeidstakeren har ikke rett til utbetaling fra pensjonsordningen så lenge og i samme forhold som arbeidstakeren mottar lønn fra foretaket.

Kapittel 4 Opptjening av pensjon

I Alminnelige regler

§ 4-1 Pensjonsalder

(1) Pensjonsalderen skal fastsettes i regelverket. Pensjonsalderen kan ikke settes lavere enn 67 år.

(2) Kongen kan fastsette lavere pensjonsalder enn 67 år for stillinger som:

- a. medfører uvanlig fysisk eller psykisk belastning for de ansatte, eller
- b. krever at de ansatte har særlige fysiske eller psykiske egenskaper for at arbeidet skal bli tilfredsstillende utført på forsvarlig måte.

§ 4-2 Krav til tjenestetid

(1) I regelverket skal det kreves en tjenestetid i foretaket på minst 30 år, men ikke mer enn 40 år for å ha rett til fulle pensjonsytelser.

(2) Tjenestetiden regnes fra første arbeidsdag i foretaket. Det skal ses bort fra tjenestetid før opprettelsen av pensjonsordningen når annet ikke er fastsatt i regelverket.

(3) Ved beregning av etterlattpensjon og av uførepensjon regnes tjenestetiden fram til det tidspunkt medlemmet tidligst ville ha oppnådd rett til alderspensjon.

§ 4-3 Lineær opptjening

(1) Opptjent pensjon skal til enhver tid utgjøre en så stor del av pensjonsplanens ytelser for medlemmet, som den pensjongivende tjenestetid utgjør i forhold til den tjenestetid som kreves for rett til full pensjon for medlemmet. Tjenestetiden som kreves er her tiden fra opptak i ordningen fram til pensjonsalder, men ikke mindre enn tiden som følger av § 4-2 første ledd.

§ 4-4 Skifte av stilling i foretaket

(1) Dersom en arbeidstaker før fastsatt pensjonsalder går over fra fulltidsstilling til deltidsstilling, skal pensjon opptjent som følge av tjenestetid etter endringstidspunktet utgjøre en forholdsmessig del av den pensjon som ville være opptjent i full stilling. Har en arbeidstaker ved oppnådd pensjonsalder en samlet tjenestetid i det samme foretaket på mer enn kravet til tjenestetid etter § 4-2, kan det ses bort fra at tjenestetid ut over det fastsatte minste antall år er i deltidsstilling.

(2) Dersom lønnen til en arbeidstaker blir satt ned som følge av skifte av stilling eller annen endring av arbeidsoppgavene, gjelder følgende fra og med endringstidspunktet:

- a. pensjonen skal beregnes ut fra den nye lønnen. I regelverket kan det likevel fastsettes at høyere lønn skal leg-

ges til grunn dersom skifte av stilling som medfører lønnsreduksjon skjer i løpet av de siste ti årene før pensjonsalder,

- b. tjenestetiden før endringstidspunktet skal medregnes ved beregningen av pensjonen, og
- c. det skal utstedes fripolise etter reglene i §§ 4-7 til 4-9 som sikrer arbeidstakerens rett til den del av opptjent pensjon på endringstidspunktet som overstiger den pensjon som da ville være opptjent om lønnen etter bokstav a legges til grunn ved beregningen.

(3) Dersom en arbeidstaker skifter stilling i foretaket og dette fører til endring av pensjonsalderen, skal opptjent pensjon beregnes særskilt for den tjenestetid arbeidstakeren har i hver av stillingene. I regelverket kan det likevel fastsettes at:

- a. opptjent pensjon skal beregnes ut fra samlet tjenestetid i foretaket og pensjonsalderen i den nye stillingen, og
- b. det skal utstedes fripolise etter reglene i §§ 4-7 til 4-9 som sikrer arbeidstakerens rett til den del av opptjent pensjon på endringstidspunktet som overstiger den pensjon som da ville være opptjent om pensjonsalderen i den nye stillingen legges til grunn ved beregningen.

§ 4-5 Arbeidstakere som har nådd pensjonsalderen

(1) Arbeidstaker som ved oppnådd pensjonsalder ikke har opptjent full pensjon og som etter oppnådd pensjonsalder fortsatt har stilling i foretaket, skal godskrives etterfølgende tjenestetid. For øvrig gjelder bestemmelsene i § 4-4 tilsvarende.

(2) Har arbeidstakeren opptjent full pensjon ved oppnådd pensjonsalder eller for øvrig før fratredelsen, skal det foretas omregning av pensjonen ved fratredelsen på grunnlag av den premiereserve som da er knyttet til opptjent pensjon. Forsikringsteknisk kontantverdi av ytelse-ne skal være den samme før og etter omregningen.

(3) Er en arbeidstaker etter å ha fratrudd sin stilling ved oppnådd pensjonsalder ansatt i annet foretak, kan arbeidstakeren kreve at pensjon ikke skal utbetales i den utstrekning det blir utbetalt lønn fra foretaket. I så fall skal det foretas omregning av pensjonen etter annet ledd.

II Ophør av medlemskap. Fripolise

§ 4-6 Ophør av medlemskap

(1) Et medlem som slutter i foretaket uten rett til straks begynnende pensjon, opphører ved fratredelsen å være medlem av pensjonsordningen.

(2) Medlemmet beholder sin rett til opptjent pensjon og tilhørende premiereserve ved fratredelsen med mindre tjenestetiden da er kortere enn 12 måneder.

(3) Premiereserven kan ikke utbetales til medlemmet.

§ 4-7 Rett til fripolise

(1) Når et medlem slutter i foretaket med rett til opptjent pensjon, skal pensjonsinnretningen sørge for at det utstedes fripolise som sikrer medlemmet rett til opptjent pensjon og tilhørende premiereserve. Er opptjent premiereserve knyttet til alderspensjon mindre enn 50 prosent av folketrygdens grunnbeløp, har medlemmet likevel

bare rett til at premiereserven blir overført til annen foretakspensjonsordning, fortsettelsesforsikring eller til individuell pensjonsforsikringsavtale etter skatteloven (IPA).

(2) Fripolise i henhold til foretakspensjonsforsikring skal utstedes av livsforsikringsselskapet som har tegnet forsikringen. Er pensjonsordningen i en pensjonskasse, utstedes fripolise etter reglene i § 4-8.

§ 4-8 Særregler for pensjonskasser

(1) En pensjonskasse kan inngå avtale med et livsforsikringsselskap som nevnt i § 1-1 annet ledd om at selskapet skal utstede fripolise til medlemmer som slutter i foretaket. Et medlems premiereserve ved fratredelsen skal i tilfelle beregnes etter selskapets beregningsgrunnlag.

(2) Pensjonskassen skal inngå slik avtale om utstedelse av fripolise til medlemmer som slutter i foretaket mer enn ett år før pensjonsalderen, med mindre Kredittilsynet samtykker i at slike fripoliser utstedes av pensjonskassen selv.

(3) Når fripolise ikke skal utstedes av et livsforsikringsselskap, utstedes fripolisen av pensjonskassen.

§ 4-9 Forsikringsforholdet etter fripolise

(1) Fripolisen utgjør et eget rettsforhold mellom den som har mottatt fripolisen og livsforsikringsselskapet eller pensjonskassen som har utstedt den.

(2) Fortsettelsesforsikring som nevnt i forsikringsavtaleloven § 19-7 skal tegnes på samme vilkår som fripolisen, likevel slik at det kan avtales at forsikringen utvides til å omfatte uførepensjon og pensjoner til etterlatte etter kapittel 6 og 7 i loven her.

(3) Dersom en arbeidstaker har en stilling med høyere pensjonsalder enn den pensjonsalder som gjelder etter fripolisen, kan arbeidstakeren før fripolisens pensjonsalder er nådd, kreve at det skal foretas omregning av pensjonen etter stillingens pensjonsalder på grunnlag av den premiereserve som da er knyttet til fripolisen. Samlet forsikringsteknisk kontantverdi skal være den samme før og etter omregningen.

(4) En arbeidstaker som fratrer sin stilling ved oppnådd pensjonsalder ved fylte 67 år eller senere, men før pensjonsalderen etter fripolisen, kan kreve at det da foretas omregning av pensjonen etter tredje ledd.

(5) Midlene knyttet til en fripolise kan overføres til annet livsforsikringsselskap eller pensjonskasse etter reglene i forsikringsvirksomhetsloven § 7-8 med tilhørende forskrift. Midlene kan ikke overføres til annet livsforsikringsselskap enn nevnt i § 1-1 annet ledd.

§ 4-10 Utenlandske statsborgere

(1) Utenlandske statsborgere som har hatt bopel her i riket i mindre enn tre år, og som slutter i foretaket med rett til opptjent pensjon og som deretter bosetter seg i utlandet, kan bruke tilhørende premiereserve til å sikre pensjonsrettigheter i livsforsikringsselskap som ikke er etablert i Norge.

III Medregning av tjenestetid i annet foretak

§ 4-11 Adgang til medregning

(1) Regelverket kan inneholde bestemmelser om medregning av tjenestetid og opptjent pensjon fra medlemskap i annen privat pensjonsordning. For eldre arbeidstakere gjelder § 3-9 tredje ledd.

(2) Medregningen skal gjennomføres ved at arbeidstakeren gis et tillegg i den pensjongivende tjenestetid og et motsvarende fradrag i pensjonsytelsen beregnet etter reglene i § 4-12.

(3) I regelverket for en pensjonsordning som har regler om medregning, skal det fastsettes som vilkår for medregning at midler knyttet til pensjon opptjent på grunnlag av tidligere tjenestetid i annet foretak blir overført til pensjonsordningen etter reglene i lov om forsikringsvirksomhet § 7-8 med tilhørende forskrifter. Dette gjelder bare i den utstrekning ytelsene videreføres. For medlemmer som ikke samtykker til slik overføring eller på annen måte ikke oppfyller vilkåret, skal tjenestetiden beregnes etter § 4-2 annet ledd uten hensyn til tidligere tjenestetid i annet foretak.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

§ 4-12 Regler for medregning

(1) Ved medregning av tjenestetid for medlemskap i annen pensjonsordning skal tillegget i tjenestetid settes lik tjenestetiden i den tidligere ordningen dersom premiereserven for den pensjon som er opptjent der, er minst like stor som premiereserven ville være i den nye ordningen etter like lang opptjeningstid. Ved beregningen av premiereserven i den nye ordningen legges de ytelser som gjelder for arbeidstakeren ved opptaket i den nye ordningen til grunn. Er premiereserven fra den tidligere ordningen mindre, avkortes tillegget i tjenestetid forholdsmessig.

(2) Fradraget i pensjonsytelsene settes lik de pensjonsytelser som vil tilsvare premiereserven fra den tidligere ordningen, men ikke mer enn de ytelser i den nye ordningen som svarer til den tidligere tjenestetid.

(3) Foretaket kan likevel beslutte at ved medregning av tjenestetid for medlemskap i annen pensjonsordning skal tillegget i tjenestetid settes lik tjenestetiden i den tidligere ordningen, og fradraget i pensjonsytelsene lik de pensjonsytelser som vil tilsvare premiereserven fra den tidligere ordningen.

Presidenten: Her har Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og representanten Bastesen varslet at de går mot tredje ledd.

V o t e r i n g :

1. Komiteens innstilling til første og andre ledd bifaltes enstemmig.

2. Komiteens innstilling til tredje ledd bifaltes med 51 mot 24 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 15.24.45)

Videre var innstillet:

§ 4-13 Overføring av premiereserve

(1) Midler som overstiger den premiereserve som etter § 4-12 medgår for å sikre full medregning av tidligere tjenestetid, herunder midler knyttet til rett til ytelser som ikke kan videreføres i pensjonsordningen, skal sikres ved fripolise etter § 5-9 annet ledd.

IV Fripoliseregister m.v.

§ 4-14 Registrering av fripoliser

(1) Fripoliser utstedt i henhold til reglene i loven her skal registreres i Fripoliseregisteret. Registeret skal så vidt mulig omfatte fripoliser utstedt i henhold til tidligere gjeldende regler om private tjenstepensjonsordninger.

(2) Kongen gir nærmere regler om opprettelsen av Fripoliseregisteret og om føringen av registeret, samt om adgangen til å innhente opplysninger fra registerføreren. Kongen kan også gi regler om foretakenes, pensjonsinnretningenes og de forsikredes plikt til å gi opplysninger til Fripoliseregisteret.

§ 4-15 Sammenslåing av fripoliser

(1) Arbeidstaker som har flere fripoliser utstedt av samme pensjonsinnretning, kan kreve at rettighetene etter polisene blir slått sammen og at ny fripolise blir utstedt på grunnlag av de samlede rettigheter. Dette gjelder også i tilfelle av flytting som nevnt i § 4-9 femte ledd.

(2) Ved sammenslåing av fripoliser som gir ulike rettigheter, skal det foretas omregning av alderspensjon på grunnlag av premiereserver for alderspensjon på omregningstidspunktet. Samlet forsikringsteknisk kontantverdi skal være den samme før og etter omregningen. Det kan ikke legges til grunn en lavere pensjonsalder enn 67 år med mindre pensjonsalderen etter alle fripolisene er lavere enn 67 år.

(3) Kongen kan fastsette nærmere regler om omregning av rettigheter etter fripoliser som slås sammen, herunder regler som gjelder sammenslåing av fripoliser knyttet til uførepensjon og etterlattepensjoner.

(4) Fripolise som gir rett til utbetaling av pensjon når krav om sammenslåing fremsettes, omfattes ikke av sammenslåing etter paragrafen her, med mindre pensjonsinnretningen samtykker.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

Kapittel 5 Alderspensjon

I Alminnelige regler

§ 5-1 Retten til alderspensjon

(1) Alderspensjon skal ytes fra den pensjonsalder regelverket fastsetter etter § 4-1. Det kan fastsettes i regelverket at alderspensjon skal opphøre eller pensjonsytelsen settes ned etter 10 år eller senere.

(2) For stillinger med lavere pensjonsalder enn 67 år kan det i regelverket fastsettes at pensjonen bare skal løpe til fylte 67 år, eller at pensjonsytelsen skal settes ned ved fylte 67 år.

Presidenten: Til første ledd foreligger et avvikende forslag, nr. 2, fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og representanten Bastesen:

«I lov om foretakspensjon skal § 5-1 (1) lyde:

(1) Alderspensjon skal ytes fra den pensjonsalder regelverket fastsetter etter § 4-1, og skal løpe så lenge medlemmet lever. Det kan ikke fastsettes i regelverket at alderspensjon skal opphøre eller pensjonsytelsen settes ned etter et bestemt antall år.»

V o t e r i n g :

1. Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling til første ledd og forslaget fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og representanten Bastesen bifaltes innstillingen med 51 mot 24 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.25.35)

2. Komiteens innstilling til andre ledd bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

§ 5-2 Alderspensjonens størrelse

(1) Alderspensjoner kan fastsettes til:

- a. et beløp fastsatt ut fra lønn og beregnet folketrygd etter § 5-5,
- b. en bestemt del av medlemmets lønn, beregnet etter regler angitt i regelverket,
- c. et bestemt beløp pr. medlem, fastsatt i forhold til og ikke høyere enn folketrygdens grunnbeløp.

(2) Er alderspensjon fastsatt ut fra lønn, skal endring i lønn som følge av særskilt avtale eller av den alminnelige lønnsutvikling i foretaket legges til grunn fra det tidspunkt endringen trer i kraft. Det samme gjelder når pensjonen er fastsatt som en bestemt del av folketrygdens grunnbeløp.

§ 5-3 Forholdsmessighetsprinsippet

(1) I pensjonsplanen skal ytelsene fastsettes slik at forholdet mellom de enkelte medlemmers samlede pensjonsytelser fra pensjonsordningen og beregnet folketrygd blir rimelig ut fra lønn og tjenestetid i foretaket. Det kan likevel fastsettes at alle medlemmer uten hensyn til lønn skal ha rett til en minsteytelse på inntil grunnbeløpet i folketrygden opptjent forholdsmessig etter tjenestetiden.

(2) De samlede pensjonsytelser fra pensjonsordningen og beregnet folketrygd skal ikke utgjøre en større pro-

sentdel av lønnen for medlemmer med høyere lønn enn for medlemmer med lavere lønn.

(3) For medlemmer som omfattes av andre pensjonsordninger som foretaket har betalt eller betaler premie til, skal ytelse fra slike ordninger også inngå ved beregningen av de samlede pensjonsytelser.

§ 5-4 Beregning av lønn

(1) Ved beregning av pensjonsytelsene skal som et medlems lønn regnes den lønn som medlemmet mottar fra foretaket.

(2) Regelverket kan fastsette at:

- det skal ses bort fra godtgjørelse for overtid, skattepliktige naturalytelser og utgiftsgodtgjørelser eller andre varierende eller midlertidige tillegg,
- siste års lønn, eller gjennomsnittet av de to eller tre siste års lønn før pensjonsalderen oppnås, skal legges til grunn,
- det skal benyttes et normert lønnsgrunnlag for en eller flere grupper av medlemmer, med mindre dette gir et vesentlig annet resultat enn om det enkelte medlems lønn ble lagt til grunn,
- det skal ses bort fra en andel av lønn etter første ledd. Andelen skal ikke overstige 10 prosent av lønn. Hvis regelverket inneholder denne bestemmelse, kan det ikke inneholde regler etter bokstav a.

§ 5-5 Beregnet folketrygd

(1) Forutsetter pensjonsplanen at pensjonsytelsene for de enkelte medlemmer skal utgjøre et beløp fastsatt ut fra lønn og beregnet folketrygd, skal folketrygdens ytelse beregnes etter følgende regler:

- grunnpensjonen for samtlige medlemmer settes til grunnbeløpet eller tre firedeler av dette,
- tilleggspensjonen beregnes for hvert medlem etter folketrygdens regler på grunnlag av den lønn som er pensjongivende i ordningen. Dersom den beregnede tilleggspensjonen er mindre enn folketrygdens særtillegg, skal beregnet tilleggspensjon settes lik særtillegget,
- senere endringer i folketrygdens regelverk skal være uten betydning for rett til opptjent pensjon.

(2) I regelverket kan det fastsettes at arbeidstakere som på grunn av alder ikke har rett til full tilleggspensjon etter folketrygden, skal gis et tillegg til pensjonsytelsen som tilsvarer den manglende tilleggspensjon etter folketrygden.

(3) Skal det ved fastsettelse av pensjonsytelsen tas hensyn til deltidsansettelse, beregnes ytelsen fra folketrygden på grunnlag av lønn i full stilling og reduseres forholdsmessig på samme måte som ved beregningen av pensjonsgrunnlaget for deltidsstilling.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

§ 5-6 Særlige regler om beregning av pensjonsytelser

(1) I regelverket kan det fastsettes at:

- det ved endringer i lønn som går ut over den alminnelige lønnsutvikling i foretaket, ikke skal tas hensyn til tidligere tjenestetid,
- pensjonsgrunnlaget de siste ti år før et medlem når pensjonsalderen, bare skal reguleres etter den alminnelige lønnsutvikling i foretaket,
- grupper av arbeidstakere som etter reglene i kapittel 3 ikke har rett til medlemskap i pensjonsordningen, skal ha lavere ytelse enn andre medlemmer.

(2) Regelverket kan fastsette at pensjonens løpetid skal settes ned til det antall hele år som er nødvendig for at årlig pensjon kommer opp på et nivå tilsvarende om lag 20 prosent av folketrygdens grunnbeløp. Forsikringsteknisk kontantverdi av pensjonen skal være den samme før og etter omregningen.

Presidenten: Til andre ledd foreligger et avvikende forslag, nr. 3, fra Fremskrittspartiet og Høyre:

«§ 5-6 (2):

Regelverket kan fastsette at pensjonens løpetid skal settes ned til det antall hele år som er nødvendig for at årlig pensjon kommer opp på et nivå tilsvarende om lag 50 prosent av folketrygdens grunnbeløp. Forsikringsteknisk kontantverdi av pensjonen skal være den samme før og etter omregningen.»

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling til første ledd bifaltes enstemmig.

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling til andre ledd og forslaget fra Fremskrittspartiet og Høyre bifaltes innstillingen med 52 mot 23 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 15.26.18)

Videre var innstillet:

§ 5-7 Grense for samlede pensjonsytelser

(1) Pensjonsytelsene skal fastsettes slik at de samlede pensjonsytelser fra pensjonsordningen og beregnet folketrygd for hvert medlem ikke vil overstige:

- 100 prosent av medlemmets lønn inntil 6 G, og
- 70 pst. av den del av medlemmets lønn som ligger mellom 6 G og 12 G, og
- 0 pst. av den del av medlemmets lønn som overstiger 12 G.

(2) For medlemmer som ikke har full stilling i foretaket, skal grensen for de samlede pensjonsytelser utgjøre en forholdsmessig del av den grense som ville gjelde dersom medlemmet hadde hatt fulltidsstilling.

(3) I de siste to år før et medlem vil nå pensjonsalderen og i det år dette skjer, kan grensen for medlemmets samlede pensjonsytelser etter paragrafen her ikke beregnes på grunnlag av høyere lønn enn gjennomsnittet av medlemmets årslønn i disse tre årene.

II Endringer i pensjonsplanen m.v.

§ 5-8 Endring av pensjonsytelsene

(1) Det kan ikke gjennomføres endringer i pensjonsytelsene som medfører reduksjon av medlemmers rett til opptjent pensjon eller av premiereserve knyttet til opptjent pensjon på tidspunktet for endringen.

(2) Det kan ikke foretas endring av beregningsgrunnlaget for pensjonsordningen som medfører reduksjon av medlemmers rett til opptjent pensjon eller av premiereserve knyttet til opptjent pensjon på tidspunktet for endringen.

§ 5-9 Nedsettelse av pensjoner

(1) Endres pensjonsplanen ved at pensjonsytelsene settes ned fra og med tidspunktet for endringen, skal tjenestetiden på endringstidspunktet medregnes ved fastsettelsen av den enkelte arbeidstakers rett til pensjon etter den nye pensjonsplanen.

(2) Det skal utstedes fripolise etter reglene i §§ 4- 7 til 4-9 som sikrer arbeidstakerens rett til den del av opptjent pensjon som overstiger det som ut fra lønn og tjenestetid på endringstidspunktet ville være opptjent etter den nye pensjonsplanen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

Kapittel 6 Uførepensjon. Premiefritak ved uførhet

§ 6-1 Rett til uførepensjon

(1) I regelverket kan det fastsettes at det skal ytes uførepensjon til medlemmer med en uføregrad på 20 prosent eller mer. Det kan ikke settes som vilkår for rett til uførepensjon at uføregraden er mer enn 50 prosent.

(2) Uførepensjonen begynner å løpe 12 måneder etter at ervervsevnen ble redusert. Stanser utbetaling av sykepenger eller attføringspenger forut for dette, utbetales uførepensjon fra samme tidspunkt, forutsatt at hensiktsmessig yrkesrettet attføring har vært prøvd.

(3) Utbetales det attføringspenger mer enn 12 måneder etter at ervervsevnen ble redusert, utbetales uførepensjon først fra det tidspunkt utbetaling av attføringspenger stanser.

(4) Uførepensjonen løper så lenge uføregraden er så høy som regelverket krever, men ikke lenger enn til medlemmet får rett til alderspensjon fra pensjonsordningen.

Presidenten: Fremskrittspartiet og Høyre har varslet at de går mot tredje ledd.

Det voteres derfor først over tredje ledd, deretter over de øvrige.

V o t e r i n g :

1. Komiteens innstilling til tredje ledd bifaltes med 52 mot 23 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.26.55)

2. Komiteens innstilling til paragrafens øvrige ledd bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

§ 6-2 Fastsettelse av uføregraden

(1) Er uføregraden etter folketrygden fastsatt til 50 prosent eller mer, skal uføregraden i folketrygden legges til grunn av pensjonsordningen. For øvrig skal uføregraden fastsettes etter folketrygdens regler på den måte regelverket angir.

(2) Når særlige grunner tilsier det, kan uføregraden fastsettes på annen måte.

§ 6-3 Uførepensjonens størrelse

(1) Uførepensjonen skal svare til den alderspensjon medlemmet ville ha rett til etter regelverket dersom lønnen på tidspunktet for uførheten og den tjenestetid som følger av § 4-2 tredje ledd legges til grunn.

(2) Uførepensjon skal ytes i forhold til uføregraden til enhver tid. I regelverket kan det fastsettes at uførepensjon ved uføregrad som er lavere enn 50 prosent, skal gis et tillegg som tilsvarer manglende utbetaling av uførepensjon fra folketrygden.

(3) I regelverket kan det fastsettes at det skal utbetales barnetillegg for barn som medlemmet forsørger eller plikter å forsørge og som ikke har fylt 21 år.

§ 6-4 Fradrag for andre ytelser

(1) I regelverket skal det fastsettes om det skal gjøres fradrag i uførepensjonen for erstatning for tap i ervervsevne fra yrkesskadeforsikring og i tilfelle inntas regler for beregning av slike fradrag. Fradraget gjøres ved utbetaling.

§ 6-5 Nedsetting av løpetiden

(1) Regelverket kan fastsette at pensjonens løpetid skal settes ned til det antall hele år som er nødvendig for at årlig uførepensjon kommer opp på et nivå tilsvarende om lag 20 prosent av folketrygdens grunnbeløp.

§ 6-6 Førtidig alderspensjon til ervervsuført medlem

(1) Når pensjonsordningen ikke omfatter uførepensjon, kan det fastsettes i regelverket at det skal utbetales alderspensjon til medlem med uføregrad i folketrygden på 80 prosent eller mer etter følgende regler:

- alderspensjon kan utbetales i de siste fem år før pensjonsalderen eller, hvis den er høyere enn 67 år, fra fylte 62 år, og
- størrelsen av alderspensjonen skal beregnes på grunnlag av premiereserven og beregningsgrunnlaget for pensjonsordningen.

§ 6-7 Premiefritak under uførhet

(1) Det kan i regelverket fastsettes at det for medlemmer som blir uføre, skal være premiefritak under uførhet i samsvar med uføregraden. Regelverket skal ha slike regler når pensjonsordningen omfatter uførepensjon.